

2. Міщенко А.П. Стратегічне управління: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 336 с.
3. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2004. – 699 с.
4. Шпиг Ф.І., Деркач О.В. Стратегія управління діяльністю комерційного банку. – Львів: ВАТ «Бібльос», 2000. – 124 с.

Дребот Н.П. Целевая направленность и моделирование стратегического планирования развития банковского учреждения.

Дана характеристика необходимости стратегического планирования в банке. Проанализирована целевая направленность банковского планирования. Обоснована методика моделирования стратегического планирования развития банка, с учетом рыночных преимуществ, ориентации на поддержку конкурентных позиций банка, направленности на создание позитивного имиджа.

Ключевые слова: банковское учреждение, стратегическое планирование, банковский менеджмент.

Drebot N.P. Target Trend and Strategic Planning Modeling of Bank Institution Development.

Expediency of strategic planning in a bank has been characterized. Target trend of banking planning has been analyzed. Methodology of modeling bank's development strategic planning based on considering market advantages, orientation on maintenance of competitiveness and positive image creation has been substantiated.

Key words: banking institution, strategic planning, bank management.

Надійшло 16.05.2008 р.

УДК 368(477)

Г.Г. Козоріз

Проблеми розвитку страхового ринку в Україні

Проаналізовано причини і проблеми, які гальмують розвиток страхового ринку України, і запропонована їх систематизація. Вказані шляхи розв'язання проблемних питань розвитку страхового ринку України.

Ключові слова: страховий ринок, страхові компанії, шахрайства у страхуванні, рівень страхових виплат.

Досвід показує, що розвиток вітчизняного страхового ринку перебуває під дедалі наростаючим тиском процесів глобалізації та міжнародної інтеграції. За оцінками фахівців уже у теперішній час не існує у чистому вигляді національних

© Г.Г. Козоріз, 2008.

страхових ринків, усі вони через експансію іноземного капіталу, через систему перестраховування ризиків на зарубіжних страхових ринках, створення спільних страхових компаній злилися в єдиний страховий простір та зазнали суттєвих змін. При цьому загострилися проблеми, пов'язані із забезпеченням економічної і фінансової стійкості вітчизняних страхових компаній, забезпеченням їх конкурентоспроможності в новому економічному середовищі. Розв'язання таких проблем в Україні потребує поглиблених досліджень у напрямках визначення позитивних і негативних факторів, які привносять в український страховий ринок зарубіжні страхові компанії, а також причин, що гальмують розвиток вітчизняного страхового ринку.

Одним із основних показників розвитку страхового ринку будь-якої країни є зібрані страхові премії в розрахунку на одного громадянина. Цей показник дає можливість побачити, яке місце займає страхування в економіці країни.

Дослідження показали [3], що лідером за цим показником є Швейцарія (5484,7 дол. США). Це свідчить про високий рівень розвитку ринку страхування в цій країні, що не дивно, адже Швейцарія є однією із найбільш стабільних країн світу. Далі ідуть Великобританія (4967,5 дол. США), США (3864,7 дол. США) і Японія (3734,5 дол. США) – ці країни мають дуже високий показник страхових премій на одного громадянина. Середньосвітовий рівень цього показника становить тільки 615 дол. Це наочно демонструє різницю в розвитку страхового ринку між розвиненими країнами та рештою світу.

Якщо взяти країни Центральної та Східної Європи, де цей показник на порядок менший, то і серед цих країн Україна посідає одне з останніх місць: обсяг страхових премій на одного громадянина в ній становить лише 55 дол. США [3]. Це свідчить про наявність проблем, пов'язаних із забезпеченням ефективного розвитку вітчизняного страхового ринку, та актуальність дослідження питань, спрямованих на їх розв'язання.

Проблеми становлення і розвитку страхового ринку в Україні досліджують провідні вчені С.С. Осадець, Т.А. Ротова, В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, О.М. Зальотов, Н.І. Машина та ін.

Тим не менш саме проблемні питання розвитку страхового ринку України, а також причини, що гальмують його розвиток, ще вивчені недостатньо і потребують поглибленого дослідження та аналізу.

Мета даної статті полягає в систематизації проблемних питань, що гальмують розвиток вітчизняного страхового ринку, та обґрунтуванні напрямів їх розв'язання.

Дослідження показали, що одним із негативних явищ, привнесених у практику страхування процесами глобалізації, є наростання різних видів шахрайств та тіньових економічних операцій, кримінальних протиправних дій. Ці негативні процеси набули у теперішній ситуації світового масштабу. Однак форми і методи їх прояву є різними в розвинених державах світу і в країнах, які лише розбудовують ринкову систему господарювання, до яких належать Україна та інші країни СНД.

Тому доцільно виділити дві групи проблем:

- перша – світові проблеми розвитку страхових ринків;
- друга – проблеми, характерні для країн Східної Європи, СНД і, в першу чергу, для України.

В країнах з розвинутою ринковою економікою, де страхування розвивається впродовж уже не однієї сотні років, є досить досконалі страхові продукти, добре відпрацьована законодавча база. Основним фактором, який гальмує розвиток

страхування в цих країнах, є різні форми шахрайств, які виникають в результаті неконтрольованості страхових операцій світового масштабу.

Шахрайства або злочини у страховому бізнесі підривають престиж страхового інституту в цілому, а фінансовому стану страхових компаній завдають величезної шкоди. Криміналізація сфери страхування є значною мірою суспільною небезпекою, оскільки ускладнює виконання його основних завдань, пов'язаних з формуванням страхових фондів, підвищенням економічної стабільності, обмеженням страхових ризиків, стимулюванням підприємницької ініціативи тощо.

Це, своєю чергою, змушує страхові компанії розробляти механізми, які можуть протистояти такому шахрайству. Передусім це створення структур, які займаються аналізом достовірності представлених даних, розслідуванням сумнівних випадків, контролем за дотриманням умов страхування, утриманням власних детективів, адвокатів і т. д.

Але разом з тим усе це збільшує розрив часу між настанням страхового випадку і компенсацією збитків, збільшує бюрократичну тяганину, підвищує вартість страхових послуг і робить їх менш привабливими в очах страхувальника.

За оцінками аналітиків втрати страховиків у результаті шахрайства справді великі. Статистика свідчить про досить стійку тенденцію у страхуванні: і в США, і в Росії, і в Німеччині принаймні 15% страхових виплат потрапляє до кишені шахраїв. А залежно від виду страхування витрати страховика на оплату таких позовів можуть становити до 50% страхового відшкодування. І це без урахування витрат, пов'язаних із витратами страхової компанії на експертизу, судовий розгляд та ін [3].

В Україні такої статистики поки що немає, але аналіз окремих видів страхової діяльності показує, що кількість шахрайств, які завдають шкоди діяльності вітчизняних страховиків, а також гальмують розвиток страхової справи в цілому, досить значна.

За оцінками спеціалістів на страховому ринку України тільки фальшивих «зелених карт» продається від 10 до 30%. У результаті тільки від цього страхові компанії зазнають збитків на 2 млн. грн. у рік [9].

Крім негативів, пов'язаних із шахрайством, в Україні існує ціла низка інших причин, які гальмують розвиток страхової діяльності та знижують її ефективність. В цілому ці причини можна класифікувати наступним чином (табл. 1).

І це далеко не повний перелік причин та проблем, які гальмують розвиток страхової справи в Україні.

Однією з вагомих проблем є низький рівень страхової культури більшості населення, котрий, своєю чергою, зумовлений його незнанням страхування взагалі і зокрема про діяльність вітчизняних страхових компаній. За інформацією GPK Ukraine [8] в першому півріччі 2007 р. послугами страхових компаній скористались лише 12% українців, причому 51% наших громадян не знають жодної страхової послуги, а 15% не можуть назвати жодної страхової компанії. Страховий ринок усе ще лишається закритим сегментом фінансового ринку України. Оприлюднення інформації відстає в часі, використовуються недосконалі форми обліку, досі ще не існує загальноприйнятої методики аналізу страхової діяльності. За такої ситуації досить складно визначити споживачам, за якими фінансовими показниками слід вибирати страхову компанію.

Важливо також враховувати, що низькі обсяги доходів більшості населення та низький рівень прибутковості господарюючих суб'єктів гальмують розвиток вітчизняного страхування.

Таблиця 1

Класифікація причин, які гальмують розвиток страхової справи в Україні

<p>1. Проблеми, які лежать у площині тіньової економіки</p>	<p>2. Недоліки законодавчої бази</p>	<p>3. Недорозвиненість економіки в цілому</p>	<p>4. Проблеми власне страхового ринку</p>
<p>1.1. Шахрайства страховальників. 1.2. «Схемне» страхування. 1.3. Фіктивне перестрахування. 1.4. Легалізація доходів отриманих злочинним шляхом</p>	<p>2.1. Недоліки податкового законодавства. 2.2. Слабкість і недосконалість державного нагляду за страховою діяльністю. 2.3. Відсутність дієвих гарантій для страховальників у разі банкрутства страхових компаній. 2.4. Недосконалість захисту прав споживачів страхових послуг. 2.5. Монополізація окремих секторів страхового ринку. 2.6. Недостатнє регулювання страхового посередництва.</p>	<p>3.1. Низький рівень платоспроможності населення 3.2. Збитковість більшості підприємств. 3.3. Високий рівень інфляції. 3.4. Відсутність привабливих для страховиків інвестиційних інструментів. 3.5. Експансія «зайвого» іноземного капіталу в страховий сектор.</p>	<p>4.1. Недостатня капіталізація страхових компаній. 4.2. Низький рівень національного перестрахового ринку і залежність від світових лідерів перестраховання. 4.3. Вузька клієнтська база страховиків, зосередження страхового ринку в основному на майновому страхуванні. 4.4. Нерозвиненість довгострокового страхування, недержавного пенсійного забезпечення та неадекватна конкуренція в цьому сегменті ринку. 4.5. Некваліфіковані актуальні розрахунки або неправильні статистичні дані. 4.6. Недосконалість правил страхування. 4.7. Значна інформаційна закритість страхового ринку. 4.8. Недостатній рівень кадрового і наукового забезпечення</p>

Велику шкоди авторитету страхування завдає так зване «схемне страхування», яке проводиться з метою ухилення від сплати податків. Оскільки підприємства страхові внески частково можуть відносити на валові витрати (до 5% від загальних валових витрат з добровільних видів страхування, а на обов'язкові повністю), то це зумовлює таке явище, як «псевдостраховання» з метою зменшення оподаткованого прибутку. Можливий варіант поведінки платника податків полягає в створенні повністю належного йому страхового фонду власної страхової компанії. Перестраховання ризиків є типовим видом діяльності в страховому бізнесі зарубіжних країн.

В Україні цей вид діяльності активно розвивається, але при цьому спостерігається ціла низка негативних явищ. Зокрема через вітчизняні страхові компанії перестраховувались ризики сумнівних фірм, а кінцевим результатом перестраховувальних операцій було вивезення капіталу за кордон, «відмивання» брудних грошей. Масовий характер таких операцій значно погіршив імідж вітчизняного страхового бізнесу на міжнародних ринках, змусив прийняти урядові рішення, які посилили контроль правоохоронних органів за перестраховувальною діяльністю. Прийняті на державному рівні заходи дали позитивні результати в напрямках боротьби з «відмиванням» через страхові компанії брудних грошей. Починаючи з 2004 р. обсяг перестраховувальних операцій за кордоном із сумнівними перестраховувальними компаніями в офшорних зонах став зменшуватись, але до кінця ця проблема не вирішена.

Однією з головних причин, що гальмує розвиток страхової справи в Україні і викликає недовіру населення, є недосконалість правил страхування, низький рівень супроводжуючого сервісу при наданні страхових послуг і, нарешті, елементарна непорядність окремих страхових компаній.

Взагалі про недобросовісність окремих компаній може свідчити такий показник, як рівень страхових виплат.

$$KB = \frac{CB_T}{CP_T},$$

де CB_T – сума страхових відшкодувань за T -період;
 CP_T – сума зібраних страхових платежів за T -період.

На розвинених страхових ринках світу рівень страхових виплат коливається у межах 60-90%. В Україні цей показник перебуває в межах 10-25%. Найкращий цей показник у наступних компаніях (табл. 2).

Важливо зазначити, що, користуючись страховою неграмотністю більшості населення, багато страхових компаній так складають правила страхування, щоб потім мати можливість не виплачувати страхове відшкодування. Наведемо декілька прикладів. Так, у правилах майнового страхування можна зустріти такі причини відмови у компенсації збитків.

При страхуванні будівель і споруд не відшкодовуються збитки:

- якщо страхова подія (обвал, руйнування) настала через старість, аварійний стан будинку або споруди;
- якщо така подія спричинена протизаконними діями або бездіяльністю державних органів та органів місцевого самоврядування;
- якщо розкрадання майна сталося під час або безпосередньо після страхового випадку;
- якщо страхова подія викликана помилками в проектуванні, будівництві, монтажу або спричинила дефектами будівельних матеріалів;

Таблиця 2

Рівень страхових виплат компаніями стосовно зборів, %

№ з/п	Назва	2006	2005
1.	Кредо	67,06	33,17
2.	Азов	65,8	29,22
3.	Іллічівськ	63,97	17,40
4.	Еталон	60,12	67,34
5.	Інкомстрах	56,71	60,85
6.	ІнтерТрансПоліс	56,31	-
7.	ПЗУ Україна	55,85	36,63
8.	Трансмагістраль	54,67	-
9.	Аура	53,00	2,04
10.	ІНТО	48,85	-
11.	Нова	43,95	24,99
12.	Крона (Київ-Енерго-Поліс)	43,49	31,34
13.	Інго Україна	42,57	39,31
14.	Оранта	40,51	42,10
15.	АСКО Донбас-Північний	40,45	36,06
16.	Енергополіс	40,45	20,28
17.	Дністер	37,18	25,38
18.	Провідна (ІФД Капіталь Страхування)	36,97	30,31
19.	ІНПРО	36,63	30,04
20.	Дніпро	36,26	-

Джерело: [6].

- якщо збитки завдані землетрусом, але при цьому при проектуванні, будівництві та експлуатації застрахованих будинків не були враховані сейсмологічні умови місцевості;
- якщо страхова подія сталася внаслідок повені або паводку, які є характерними для даної місцевості;
- деякі інші винятки.

Тепер проаналізуємо підстави відмови у виплаті страхових сум і страхового відшкодування з точки зору пересічного громадянина як потенційного страхувальника.

Звичайний громадянин, який бажає застрахувати свій будинок або квартиру в багатоповерховому будинку, не може знати, чи будинок збудований з помилками в проєкті чи без, чи враховані сейсмологічні умови місцевості, чи ні. Це повинен знати експерт страхової компанії (сюрверйер), він має зробити оцінку, провести відповідну експертизу і дати висновок, що такі будинки або споруди, побудовані з порушенням проєктної документації, на страхування не приймаються.

Якщо споруда перебуває в аварійному стані або дуже стара, вона також на страхування не приймається.

Якщо будинки або споруди розташовані в регіоні, для якого характерні певні стихійні явища (землетруси, повені, паводки), тобто їх настання має закономірний характер, то вони також не повинні прийматися на страхування.

Ознаки страхового ризику – це імовірність і випадковість, якщо явище закономірне, то це вже нестраховий ризик. Пересічний громадянин, який бажає застрахувати той чи інший об'єкт від певних ризиків, може і не орієнтуватись в питаннях, які ризики страхові або нестрахові. В цих питаннях повинен добре орієнтуватись менеджер страхової компанії і давати вичерпні пояснення громадянам.

Але на практиці такі послуги не надаються вітчизняним громадянам. Проблема в тому, що страхові компанії бажають застрахувати якомога більше клієнтів, нехтуючи інтересами громадян.

Можуть бути ще і такі ситуації, коли серед ризиків страхування квартир використовуються нечіткі формулювання, наприклад, пошкодження квартири в результаті аварії систем опалення, водопостачання, каналізації.

Якщо клієнт підписав угоду з таким формулюванням, то може статись, що його затопили сусіди, а представники страхової компанії можуть відмовити у виплаті відшкодування, посилаючись на те, що аварії не було, оскільки необачність сусідів не є страховим випадком. Правильне формулювання повинно бути таке: пошкодження квартири і майна водою з будь-якої причини, в т. ч. і проникнення води із сусідніх приміщень.

Останнім часом у договори страхування КАСКО все частіше вписують застереження, що підставою для відмови у виплаті страхового відшкодування є грубе порушення правил дорожнього руху.

Уявімо собі ситуацію: водій застрахованого авто їде головною дорогою, зненацька з другорядної дороги виїжджає інший транспортний засіб, унаслідок чого стається аварія. Здавалося б, у власника застрахованого транспортного засобу є всі підстави одержати страхове відшкодування.

Однак він може отримати відмову, мотивовану перевищенням швидкості у момент ДТП. Навіть незважаючи на те, що причина аварії була іншою, страхова компанія може відмовити у виплаті.

Може статись так, що автомобіль викрали із стоянки, якої юридично не існує (тобто вона не має всіх необхідних для цього документів і насправді є стихійною). В такому випадку страхувальник не отримує допомоги від страхової компанії.

Коли договір страхування оформляється страховим полісом, то в полісі можуть бути вказані лише страхова сума, страховий тариф, страхова премія, об'єкти страхування і ризики, від яких вони застраховуються. Дуже часто страховик забуває ознайомити клієнта з додатком – правилами страхування, в яких детально вказані права і обов'язки сторін договору, винятки із страхових випадків і т. д.

Будь-який дрібний недолік в оформленні договору (підпис особи, яка перебувала у відпустці, відсутність печатки або іншого необхідного реквізиту) може бути підставою для визнання його недійсним.

Велика недовіра населення до страхування викликана також і тим, що колишній Держстрах СРСР так і не здійснив виплат за полісами страхування життя. Згідно з постановою КМУ від 11 березня 2004 р. виплати будуть здійснюватися винятково спадкоємцям страхувальників і застрахованих осіб у формі державної допомоги на поховання, але не більше 150 грн.

Недосконалість правил страхування часто є наслідком недосконалості законодавства в галузі страхування.

Так, у Законі України «Про внесення змін до Закону України «Про страхування» (ст. 9) вказано «Договором страхування життя може бути передбачено індексацію (зміну) за офіційним індексом інфляції розміру страхової суми та (або) страхових виплат протягом дії договору страхування життя за умови

відповідної індексації (зміни) розміру страхового платежу. Порядок та умови індексації визначаються правилами та договором страхування». Тобто в законі вказано, що страхова компанія може індексувати розмір страхової суми відповідно до рівня інфляції в країні, але ж не сказано, що вона мусить це робити. Фактично це найважливіше питання накопичувального страхування винесено на розгляд самих страхових компаній. В результаті страхові суми в національній валюті не індексуються, більше того, окремі страхові компанії індексують страхові внески, не індексуючи кінцеву страхову суму.

Слід констатувати, що накопичувальне страхування сьогодні не дуже популярне серед інших видів страхових послуг. За даними компанії GIK Ukraine [1], у першому півріччі 2007 р. своє життя застрахували лише 0,02% українців. Для порівняння, страхування автомобілів перебуває на рівні 3,3%, а медичне страхування – 2,8% [1]. За оцінками експертів даний сегмент страхового ринку має значний потенціал для зростання. Однак, на теперішній час, незважаючи на позитивну динаміку популярності страхування життя протягом останніх років, її рівень порівняно з розвиненими країнами все ще дуже низький. Зокрема, на одного українця в середньому посідає менше 2 \$ премії зі страхування життя, тоді як у Росії ця цифра становить 4,6 \$, а в США – 1,7 тис. \$ [1].

Крім недовіри та низької платоспроможності населення, є ще одна причина невисокого розповсюдження накопичувального страхування – це політична нестабільність та невизначеність перспективи. Адже програми страхування життя розраховані на тривалий термін – 10 років і більше.

Крім того, якщо вклади в комерційні банки гарантовані фондом гарантування вкладів фізичних осіб, то в страхуванні життя такої гарантії не існує. Недостатній ще в Україні і супроводжуючий сервіс при наданні страхових послуг. У науковій літературі розрізняють поняття “страхова послуга” і “страховий продукт”.

Під страховим продуктом розуміють саму страхову послугу плюс додаткові сервісні послуги [4]. Наприклад, у страхуванні нерухомості та домашнього майна можуть бути такі додаткові послуги:

- надання житла для тимчасового проживання при значному ушкодженні застрахованого об’єкта нерухомості;
- організація ремонту пошкодженого об’єкта нерухомості;
- організація перевезення майна до місця тимчасового проживання до закінчення ремонту.

У страхуванні транспортних засобів:

- цілодобовий зв’язок з диспетчерською службою технічної допомоги;
- технічна та юридична допомога в разі дорожньо-транспортної пригоди;
- забезпечення охорони пошкодженого автомобіля на місці ДТП;
- евакуація автомобіля з місця ДТП;
- організація послуг таксі, готелю тощо.

Додаткові послуги можуть супроводжувати і будь-який інший вид страхування. Надання додаткових послуг хоча і збільшує страховий тариф, але має позитивний вплив на надійність і репутацію страховика. В перекладі з латинського термін “страхування” означає «безтурботний». Суть цього терміна повинна реалізовуватись на практиці – клієнт застрахував свої ризики і не повинен мати ніяких турбот. Важливо таку інформацію доводити до страхувальників, піднімаючи при цьому рейтинг тих страхових компаній, які забезпечують високий рівень сервісного обслуговування клієнтів.

Гальмуючим фактором розвитку страхового ринку в Україні є те, що капіталізація і стан фінансових ресурсів переважної більшості страхових

компаній є незадовільними і не забезпечує їх конкурентоспроможність навіть на внутрішньому ринку. Обмежені обсяги та недосконала структура фінансових накопичень більшості страховиків заважають перетворенню їх на дієвий інститут соціального захисту населення та інвестування української економіки. Також серед гальмуючих факторів слід виділити обмеженість інвестиційної діяльності страховиків.

Найбільшу частку в структурі активів, якими можуть бути представлені страхові резерви вітчизняних страховиків, за станом на 1 січня 2007 р. становлять банківські вклади (депозити) – 46,0%, цінні папери – 20,13%, права вимоги до перестраховальників – 19,2%, грошові кошти на поточних рахунках та в касі – 7,9%, а інвестиції в економіку України за напрямками КМУ – всього 0,1% [10].

З метою підвищення фінансової надійності страховиків, усунення проблемних питань розвитку страхової справи пропонується наступне:

- розробка та прийняття концепції розвитку страхового ринку України до 2015 р., яка передбачала б урахування принципів та стандартів, рекомендованих Міжнародною асоціацією нагляду за страховою діяльністю, стандартів СОТ, а також законодавства ЄС у сфері страхування;
- врегулювання питань щодо обмеження на певний період діяльності філій іноземних страховиків на території України;
- удосконалення системи оподаткування та державного нагляду в сфері операцій перестраховування у нерезидентів;
- прийняття Законів України «Про обов’язкові види страхування», «Про фонд гарантування страхових виплат», «Про єдиний соціальний податок», «Про страхування життя», «Про страхування зовнішньоекономічної діяльності», «Про страхових посередників»;
- розробити Страховий кодекс, який би вмістив у себе весь комплекс законодавчих актів у сфері страхування і визначав взаємовідносини між усіма учасниками страхового ринку;
- створити незалежний інститут експертизи договорів страхування і страхових випадків;
- розробити більш дієві заходи, що запобігають зростанню злочинності в сфері страхового бізнесу;
- розробити пропозиції щодо вилученню з оподаткування засобів, що спрямовуються на розширення клієнтської бази, а також підвищення фахового рівня страхової діяльності і страхової культури населення;
- розглянути питання про випуск спеціальних інвестиційних інструментів під розміщення довгострокових страхових резервів;
- перейти на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, розширити обсяг, підвищити якість, точність і прискорити публікацію зведень про стан страхового ринку;
- підвищити ефективність функціонування вітчизняних СК на базі впровадження нових конкурентних технологій з надання страхових послуг, які супроводжуються додатковим сервісом;
- підвищити фінансову надійність вітчизняних страхових компаній на основі збільшення їх капіталізації;
- створити на телебаченні регулярну інформаційну програму про страхування;
- створити національну базу несумлінних клієнтів;
- систематично висвітлювати інформацію про участь СК у компенсації збитків від великих техногенних аварій або стихійних лих;

- ввести факультативне вивчення учнями загальноосвітніх шкіл основ страхової справи тощо.

Список використаних джерел

1. Деловой журнал. – 2008. – №1 (53) январь. – С. 30–39.
2. Львова І. Ну повне КАСКО // Експрес. – 2007. – №2–9. – С. 3-6.
3. Машина Н.І. Міжнародне страхування: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 504 с.
4. Охріменко О.О. Страховий захист. – К.: Міжнародна агенція «BeeZoone», 2005. – С. 152-154.
5. Страховий ринок України: Альманах, 2006.
6. Тимків О. Автострахование становится золотой жилой для отечественных страховщиков. А с нового года может превратиться в Клондайк // Корреспондент. – 2007. – 15.09. – С. 33.
7. Юрченко Е.Ю. Проблемы и перспективы развития страхового рынка Украины. masters.donntu.edu.ua/2004/fem/yuhuchenko/diss/index.htm/
8. Страховой рынок Украины подвел итоги 9 месяцев 2007 года: 85% физических лиц игнорируют страхование. – <http://forinsurer.com/public/07/12/11/3283>.
9. Бизнес. – 2002. – №19. – С. 22.
10. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. – <http://dfp.gov.ua>.

Козориз Г.Г. Проблемы развития страхового рынка в Украине

Проанализированы причины и проблемы, которые тормозят развитие страхового рынка Украины, и предложена их систематизация. Указанные пути решения проблемных вопросов развития страхового рынка Украины.

Ключевые слова: страховой рынок, страховые компании, мошенничества в страховании, уровень страховых выплат.

Kozoriz H.H. Problems of Insurance Market Development in Ukraine

Reasons and problems which brake insurance market of Ukraine development have been analysed and their systematization has been offered. Ways of the solution of problems of insurance market development of Ukraine have been indicated.

Key words: insurance market, insurance companies, swindles in insurance, level of insurance payments.

Надійшло 16.06.2008 р.